

Stranačka struktura Hrvatskog sabora 1990.-2010.

UDK: 328.1::342.53(497.5)

Sažetak

Rad je napisan prigodom obilježavanja dvadesete godišnjice konstituiranja Sabora Republike Hrvatske 30. svibnja 1990. Autorica daje pregled svih šest saziva Sabora u razdoblju 1990.-2010. U tabličnim prikazima svakog saziva nalaze se sve parlamentarne stranke koje su na izborima ušle u Sabor. Uz svaku stranku naveden je i broj mandata koji je ostvarila u određenom sazivu te ime osobe koja je bila predsjednik/ca stranke u to vrijeme. Posebno je označen i broj nezavisnih zastupnika, zastupnika nacionalnih manjina te regionalnih stranaka.

Ključne riječi: Hrvatski sabor, stranke, izbori

1. Uvod

Godina 1990. najvažnija je godina u životu današnje Republike Hrvatske. To je godina njena rođenja. Prvi višestranački parlamentarni izbori održani u Hrvatskoj bili su oni za Sabor Socijalističke Republike Hrvatske, današnji Hrvatski sabor.

Tada je Hrvatska još bila u sastavu bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ) i stoga prvi izbori imaju veliku važnost, posebice zbog događanja koja su uslijedila (Domovinski rat). Poslije 1990. još su dva puta parlamentarni izbori omogućili smjenu vlasti (pod pojmom vlast podrazumijeva se lijeva ili desna opcija; u Hrvatskoj se predvodnikom ljevice tradicionalno smatrala današnja Socijaldemokratska partija (SDP), a desnice Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)). Prvi puta 2000. kada je SDP kao vodeća stranka po broju osvojenih mandata u tzv. Koaliciji šest stranaka uspio formirati većinu u Saboru. Drugi puta 2003. kada je HDZ u koaliciji s DC-om dobio povjerenje parlamentarne većine za sastav vlade.

Upravo zbog ove obljetnice, dva desetljeća od dana konstituiranja Hrvatskog sabora 30. svibnja 1990., bilo je potrebno i svrsishodno na jednom mjestu prikazati zastupničku strukturu predstavničkog tijela i njegovu promjenu kroz šest dosad konstituiranih saziva, za generacije koje će u budućnosti slična tematika interesirati.

Stoga u sljedećim poglavljima dajem kratak pregled strukture saziva Sabora, uključujući dosadašnje sazive iz godina 1990., 1992., 1995., 2000., 2003. i 2007., popraćene tabličnim prikazima. U njima se nalazi broj mandata parlamentarnih stranaka na početku

saziva, osim u četvrtom sazivu u kojem se zbog njegove specifičnosti, obrađuje struktura stranaka u parlamentu na početku i na kraju saziva.

2. Hrvatski sabor u modernoj Hrvatskoj

Hrvatski sabor je predstavničko tijelo građana i nositelj zakonodavne vlasti u Republici Hrvatskoj, jednodomno zakonodavno tijelo (parlament) s najmanje 100, a najviše 160 zastupnika. Zastupnici se biraju na temelju općeg i jednakog biračkog prava na neposrednim izborima tajnim glasovanjem, na razdoblje od četiri godine. Prema Ustavu Republike Hrvatske, Sabor svake godine zasjeda tijekom dva razdoblja: od 15. siječnja do 15. srpnja i od 15. rujna do 15. prosinca. Izvan razdoblja redovnog zasjedanja, Sabor može zasjedati i izvanredno na zahtjev Predsjednika Republike, Vlade ili većine zastupnika. Predsjednik Hrvatskoga sabora može uz prethodno pribavljeno mišljenje klubova zastupnika parlamentarnih stranaka, sazvati Hrvatski sabor na izvanredno zasjedanje.¹

2.1. Prvi saziv Sabora Socijalističke Republike Hrvatske

Prvi saziv Sabora Socijalističke Republike Hrvatske konstituiran je 30.5.1990., nakon prvi višestranačkih izbora, koji su bili organizirani u dva kruga (22. i 23. travnja, te 6. i 7. svibnja) u izbornim jedinicama s jednim mandatom. Izabrano je 356 zastupnika, u tri vijeća od kojih je ustrojen Sabor Socijalističke Republike Hrvatske; u Društveno-političko vijeće biralo se 80, u Vijeće udruženog rada 160, a u Vijeće općina 116 zastupnika (na izborima 115, 29. lipnja 1990. verificiran je jedan dodatni mandat, više u tabl.1)². Na izbornim listićima kao ozbiljni kandidati za predstavnike građana Hrvatske našle su se sljedeće stranke: Hrvatska demokratska zajednica (HDZ), Hrvatska seljačka stranka (HSS), Savez komunista Hrvatske - stranka demokratskih promjena (SKH-SDP) i Socijalistička stranka Hrvatske (SSH), te Koalicija narodnog sporazuma (KNS) koju su činile sljedeće stranke: Hrvatski socijalno-liberalni savez³ (HSLŠ), Socijaldemokratska stranka Hrvatske (SDSH), Hrvatska kršćansko-demokratske stranka (HKDS), Hrvatska demokratska stranka (HDS) te nestranačke osobe Savka Dabčević-Kučar, Miko Tripalo i drugi. Ukupno je u izbornoj utrci sudjelovalo 1705 kandidata, 33 političke stranke i 16 raznih udruženja.

Bitno je napomenuti da se Društveno političko vijeće smatralo pandanom kasnijih saziva Zastupničkog doma Sabora⁴. Izbori za DPV održani su u dva kruga u jednomandatnim izbornim jedinicama (ukupno 80 jedinica). Zakonski prag za drugi krug bio je 7%⁵.

Mandat zastupnicima trajao je od konstituiranja Sabora 30.5.1990.

¹ Ustav RH, NN 41/01, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2001_05_41_705.html (20.11.2009.)

² Odluka o verifikaciji mandata zastupnika Društveno-političkog vijeća Sabora Socijalističke Republike Hrvatske, NN 25/90, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1990_06_25_499.html (20.11.2009.)

Odluka o verifikaciji mandata zastupnika Vijeća općina Sabora Socijalističke Republike Hrvatske, NN 25/90 http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1990_06_25_493.html (20.11.2009.)

Odluka o verifikaciji mandata zastupnika Vijeća udruženog rada Sabora Socijalističke Republike Hrvatske, NN 11/90, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1990_03_11_139.html (14.12.2009.), NN 25/90, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1990_06_25_487.html (20.11.2009.), NN 28/90, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1990_06_28_560.html (20.11.2009.)

³ Kasnije mijenja ime u Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLŠ)

⁴ V. ILIŠIN, Strukturna dinamika hrvatskog parlamenta, Politička misao 03/1999., str. 2., [http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/D7C6E19511FD5B7FC125744900405244/\\$FILE/1999-3%20Ilinis%20-%20Strukturna%20dinamika%20hrvatskog%20parlament.pdf](http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/D7C6E19511FD5B7FC125744900405244/$FILE/1999-3%20Ilinis%20-%20Strukturna%20dinamika%20hrvatskog%20parlament.pdf)

⁵ Državno izborno povjerenstvo, Izborna enciklopedija, Rezultati izbora za Društveno-političko vijeće (DPV) Sabora Socijalističke Republike Hrvatske 1990. godine [http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/F8E512F6DD32462DC1257455003A8AF9/\\$FILE/1990_DP.V.pdf](http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/F8E512F6DD32462DC1257455003A8AF9/$FILE/1990_DP.V.pdf)

Predsjednik Sabora bio je dr. Žarko Domljan (HDZ)⁶. Potpredsjednici su bili Vladimir Šeks (HDZ), Stjepan Sulimanac (HDZ) i Ivica Percan (SDP)⁷.

Tablica 1. Prvi saziv Sabora Socijalističke Republike Hrvatske 1990.-1992.

STRANKA (KRATICA) ¹	BROJ ZASTUPNIKA			UKUPNO	PREDSJEDNIK/ CA STRANKE (PREDSTAVNIK/ CA KOALICIJE)
	Društveno- političko vijeće	Vijeće udruženog rada	Vijeće općina		
Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	55	79	71	205	Franjo Tuđman
Koalicija ----- Savez komunista Hrvatske - Stranka demokratskih promjena (SKH-SDP)	20 ---	51	36	107	----
Savez socijalista Hrvatske (SSH)	18		33		Ivica Račan
Savez socijalističke omladine Hrvatske (SSOH)	2		2		Željko Mažar
	-		1		Tomo Vuković
Koalicija narodnog sporazuma (KNS) ----- Hrvatska socijalno- liberalna stranka (HSLs)	3 ---	13 ---	5 ---	21	Savka Dabčević Kučar, Miko Tripalo ---
Hrvatska seljačka stranka (HSS)	-	3	-		Dražen Budiša
Socijaldemokratska stranka Hrvatske (SDHS)	1	2	-		Nikica Novaković/ Drago Stipac Antun Vujić
Hrvatska kršćansko- demokratska stranka (HKDS)	-	-	1		
Hrvatska demokratska stranka (HDS)	1	1	1		Ivan Cesar
	1	7	3		Marko Veselica
Srpska demokratska stranka (SDS)	1		3	5	Jovan Rašković
Ostali	-	4	-	4	

⁶ Odluka o izboru predsjednika Sabora Socijalističke Republike Hrvatske, NN 25/90, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1990_06_25_475.html (20.11.2009.)

⁷ Odluka o izboru potpredsjednika Sabora Socijalističke Republike Hrvatske, NN 25/90, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1990_06_25_476.html (20.11.2009.)

STRANKA (KRATICA) ¹	BROJ ZASTUPNIKA			UKUPNO	PREDSJEDNIK/ CA STRANKE (PREDSTAVNIK/ CA KOALICIJE)
	Društveno- političko vijeće	Vijeće udruženog rada	Vijeće općina		
Nezavisni	1	12	-	13	-
UKUPNO	80	160	115*	355	-

* Od 116 zastupnika, 115 su bili zastupnici izabrani u općinama, a jedan zastupnik izabran u gradskoj zajednici općina Zagreb. Birači u Zagrebu imali su dva glasa, jedan za zastupnika gradske zajednice općina Zagreb, a drugi za zastupnika jedne od 14 općina na području Zagreba. Izbori nisu provedeni u općini Pazin, pa je izabrano ukupno 115 zastupnika.

Izvori: DIP, HSLS

U konačnici, HDZ je osvojio 205 (58%) zastupničkih mjesta, SKH-SDP 107 mjesta (30%), KNS 21 mjesto (6%) te Srpska demokratska stranka (SDS) 5 mjesta u Saboru (1.4%). Ostatak mandata je išao nezavisnim kandidatima (13) i nacionalnim manjinama (5) (tabl.1).

Vidljivo je iz tablice 1. da su u prvom sazivu najviše povjerenja dobile dvije stranke koje su samostalno izašle na izbore, a i koje će kasnije, sve do danas biti dvije vodeće parlamentarne stranke. Desno orijentirani HDZ (Hrvatska demokratska zajednica), te lijevo orijentirani SKH-SDP (Savez komunista Hrvatske-Stranka demokratskih promjena) koji kasnije mijenja ime u SDP (Socijaldemokratska partija). Posebice je došla do izražaja polarizacija biračkog tijela na dvije opcije. Primjerice, po rezultatima za Društveno-političko vijeće Sabora Socijalističke Republike Hrvatske HDZ i SKH-SDP osvojili su zajedno 93,8% glasova⁸.

Dana 24.lipnja 1992.⁹ predsjednik Republike je raspisao izbore za novi saziv.

2.2. Drugi saziv Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske

Izbori za drugi saziv Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske održani su 2. kolovoza 1992., po principu mješovitog izbornog sustava: a) razmjerni izbori u jednoj izbornoj jedinici (*at-large* - 60 zastupnika), zakonska klauzula za ulazak u parlament je 3%, glasovi se preračunavaju u mandate po D'Hontovoj metodi¹⁰, b) izbori relativnom većinom u jednom krugu u jednomandatnim izbornim jedinicama (60 zastupnika), c) izbori relativnom većinom u jednom krugu u jednomandatnim izbornim jedinicama za pripadnike nacionalnih manjina (4 zastupnika), d) pravo na proporcionalnu zastupljenost srpske nacionalne manjine (najmanje 13 zastupnika), e) birač ima dva glasa (pripadnici nacionalnih manjina mogli su birati hoće li glasovati u svojoj teritorijalnoj jednomandatnoj izornoj jedinici ili u

⁸ M. KASAPOVIĆ, Izborni modeli i politički sustav, Politička misao 02/92, [http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/41780F6102058A67C1257448003F527C/\\$FILE/1992-2%20Kasapovic%20-%20Izborni%20modeli%20i%20politicki%20sustav.pdf](http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/41780F6102058A67C1257448003F527C/$FILE/1992-2%20Kasapovic%20-%20Izborni%20modeli%20i%20politicki%20sustav.pdf) (12.12.2009.)

⁹ Odluka o raspisivanju izbora za zastupnike u Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske, NN 38/92, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1992_06_38_951.html

¹⁰ O D'Hontovoj metodi više u B. SMERDEL, S. SOKOL, Ustavno pravo, Zagreb, 1998., str.160.

posebnoj izbornoj jedinici za svoju nacionalnu manjinu).¹¹ Nacionalne manjine su birale ukupno 18 zastupnika¹².

Drugi saziv konstituiran je 7. rujna 1992.¹³ Za predsjednika Sabora izabran je Stjepan Mesić (HDZ)¹⁴, kojega nakon razrješenja 24. svibnja 1994. zamjenjuje dr. Nedjeljko Mihanović (HDZ)¹⁵. Potpredsjednici su bili dr. Žarko Domljan (HDZ), Katarina Fuček (HDZ) i Milan Đukić (SNS)¹⁶.

Tablica 2. Drugi saziv Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske 1992.-1995.

STRANKA (KRATICA) ²	BROJ ZASTUPNIKA (manjine)	PREDSJEDNIK/CA STRANKE
Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	85	Franjo Tuđman
Hrvatska narodna stranka (HNS)	6 (2)	Radimir Čačić
Hrvatska seljačka stranka (HSS)	3	Drago Stipac/Zlatko Tomčić
Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLŠ)	14 (1)	Dražen Budiša
Hrvatska stranka prava (HSP)	5*	Dobroslav Paraga/Anto Đapić
Koalicija ----- Dalmatinska akcija(DA) Riječki demokratski savez(RIDS) Istarski demokratski sabor (IDS)	6 ----- 1 1 4	Mira Ljubić Lorgier Rade Marelić Ivan Jakovčić
Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	11 (8)	Ivica Račan
Srpska narodna stranka (SNS)	3 (3)	Milan Đukić
<i>Nezavisni</i>	5 (4)	-
UKUPNO	138 (18)	-

* Dobroslav Paraga je nakon istupanja iz HSP-a u prosincu 1992. osnovao HČSP koja je na kraju mandata imala jednog zastupnika iako nije sudjelovala na izborima

Izvori: DIP, IDS-DDI, GONG, PGS

¹¹ Državno izborno povjerenstvo, Izborna enciklopedija, Rezultati izbora za Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske 1992. godine [http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/6FBD76086B900622C1257455003AA02F/\\$FILE/1992_zastupnicki%20dom.pdf](http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/6FBD76086B900622C1257455003AA02F/$FILE/1992_zastupnicki%20dom.pdf)

¹² Zakon o izbornim jedinicama za Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske, NN 33/02, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1992_06_33_814.html (7.12.2009.)

¹³ Odluka, NN 52/92, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1992_08_52_1381.html (17.12.2009.)

¹⁴ Odluka o izboru predsjednika Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske, NN 55/92, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1992_09_55_1435.html (17.12.2009.)

¹⁵ Odluka o razrješenju predsjednika Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske, NN 43/94, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1994_05_43_762.html (17.12.2009.)

Odluka o izboru predsjednika Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske, NN 43/94, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1994_05_43_763.html (17.12.2009.)

¹⁶ Odluka o izboru potpredsjednika Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske, NN 55/92, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1992_09_55_1436.html (17.12.2009.), http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1992_09_55_1437.html (17.12.2009.), http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1992_09_55_1438.html (17.12.2009.)

Od ukupno 138 zastupničkih mjesta, čak 85 osvojio je HDZ, čime je taj rezultat najbolji ostvareni rezultat te stranke na svim parlamentarnim izborima. HSLŠ je osvojio 14 mjesta (1 pripadnik nacionalne manjine), što je bio najbolji rezultat te stranke do tada, čime je preuzeo ulogu jake stranke centra, ulogu nositelja ravnoteže između ljevice i desnice. SDP je osvojio 11 mjesta (8 pripadnika nacionalne manjine). HNS je osvojio 6 mjesta (2 za predstavnike nacionalnih manjina), HSP 5 mjesta, HSS 3 mjesta.

Regionalne stranke DA, RDS i IDS su zajedno osvojile 6 mjesta (DA-1, RDS-1, IDS-4) u Saboru.¹⁷

Ukupno su zastupnici nacionalnih manjina razmjerno svom udjelu u stanovništvu (po popisu iz 1981.) u Saboru zauzeli 18 mjesta. Nezavisnih zastupnika bilo je 5, od čega su 4 bili zastupnici nacionalnih manjina.¹⁸

Sabor je raspušten 20. rujna 1995. godine¹⁹

2.3. Treći saziv Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske

Izbori za treći saziv Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske održani su 29. listopada 1995.

Izbori su održani po principu mješovitog izbornog sustava: a) razmjerni izbori u jednoj izbornoj jedinici (*at-large* - 80 zastupnika), zakonska klauzula za ostvarivanje prava na mandat iznosila je 5% za stranku, 8% za koalicije dviju stranaka, 11% za koalicije triju ili više stranaka, b) izbori relativnom većinom u jednom krugu u jednomandatnim izbornim jedinicama (28 zastupnika), c) razmjerni izbori u izbornoj jedinici za birače s prebivalištem izvan Republike Hrvatske (12 zastupnika), d) izbori relativnom većinom u jednom krugu u jednomandatnim izbornim jedinicama za pripadnike nacionalnih manjina (4 zastupnika),

e) izbori neograničenim glasovanjem (birač ima do 3 glasa) u izbornoj jedinici za pripadnike srpske nacionalne manjine (3 zastupnika), f) birač ima dva glasa (pripadnici nacionalnih manjina mogli su birati hoće li glasovati u svojoj teritorijalnoj izbornoj jedinici ili u posebnoj izbornoj jedinici za svoju nacionalnu manjinu.²⁰

Treći saziv konstituiran je 29. listopada 1995. Za predsjednika Sabora izabran je dr. Vlatko Pavletić (HDZ)²¹, a za potpredsjednike su izabrani dr. Žarko Domljan (HDZ), Jadranka Kosor (HDZ), Vladimir Šeks (HDZ), Stjepan Radić (HSS) i Dražen Budiša (HSLŠ)²². Tablica 3. prikazuje stranačku strukturu zastupnika u parlamentu.

¹⁷ Rezultati izbora za Zastupnički dom 1992., <http://www.ids-ddi.com/ids-ddi/povijest/izborni-rezultati/zparlamentarni-izbori/> (7.12.2009.)

¹⁸ Izvješće o službenim rezultatima izbora (državne liste) 1992., GONG, <http://www.gong.hr/page.aspx?PageID=54> (7.12.2009.), Službeni rezultati izbora za saborske zastupnike 1992., GONG, <http://www.gong.hr/page.aspx?PageID=54> (7.12.2009.)

¹⁹ Odluka o raspuštanju Zastupničkog doma sabora Republike Hrvatske, NN 68/95, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1995_09_68_1195.html (17.12.2009.)

²⁰ Državno izborno povjerenstvo, Izborna enciklopedija, Rezultati izbora za Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske 1995. godine, [http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/F8BF1E1A0813C7F9C1257455003AC3CA/\\$FILE/1995_zastupnicki%20dom.pdf](http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/F8BF1E1A0813C7F9C1257455003AC3CA/$FILE/1995_zastupnicki%20dom.pdf)

²¹ Odluka o izboru predsjednika Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske, NN 98/95, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1995_12_98_1604.html (21.12.2009.)

²² Odluka o izboru potpredsjednika Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske, NN 98/95, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1995_12_98_1605.html (21.12.2009.), http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1995_12_98_1606.html (21.12.2009.), http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1995_12_98_1607.html (21.12.2009.), http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1995_12_98_1608.html (21.12.2009.), http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1995_12_98_1609.html (21.12.2009.)

Tablica 3. Treći saziv Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske, 1995.-2000.

STRANKA (KRATICA) ³	BROJ ZASTUPNIKA (manjine)	PREDSJEDNIK/CA STRANKE
Akcija socijaldemokrata Hrvatske (ASH)	1 (1)	Miko Tripalo/Silvije Degen
Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	75	Franjo Tuđman
Hrvatska kršćansko-demokratska unija (HKDU)	1	Marko Veselica
Hrvatska narodna stranka (HNS)	2	Radimir Čačić
Hrvatska seljačka stranka (HSS)	10	Zlatko Tomčić
Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLs)	12	Dražen Budiša
Hrvatska stranka prava (HSP)	4	Anto Đapić
Hrvatski nezavisni demokrati (HND)	1 (1)	Josip Manolić
Istarski demokratski sabor (IDS)	4	Ivan Jakovčić
Slavonsko-baranjska hrvatska stranka (SBHS)	1	Slavko Vukšić
Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	10	Ivica Račan
Srpska narodna stranka (SNS)	2 (2)	Milan Đukić
Nezavisni	4 (3)	-
UKUPNO	127 (7)	-

Izvori: DIP, IDS-DDI, HIDRA, Sabor

Od ukupno 127 zastupničkih mjesta, 75 mjesta osvojio je HDZ, koalicija HSS-IDS-HNS-HKDU-SBHS osvojila je ukupno 18 mjesta. HSLs je osvojio 12 mjesta, a SDP 10. HSP je imao 4 mandata.

Regionalne stranke, IDS - 4, SBHS - 1, su zajedno osvojile 5 mjesta u Saboru. Ukupno su zastupnici nacionalnih manjina u Saboru zauzeli 7 mjesta.

Nezavisnih zastupnika bilo je četvero²³.

Zbog nemogućnosti da predsjednik Republike raspiše nove izbore, raspušten je po sili Ustava²⁴, 27. studenog 1999.²⁵, kada predsjednik Sabora dr. Vlatko Pavletić raspisuje nove izbore²⁶.

Nakon smrti predsjednika Franje Tuđmana, predsjednik Sabora dr. Pavletić obnašao je privremeno funkciju predsjednika Republike.

²³ N. ZAKOŠEK, Pregled rezultata izbora za domove sabora Republike Hrvatske i za županijske skupštine, Politička misao 02/1997., str.3., [http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/CCE63CCC58190FEBC1257448003FCF37/\\$FILE/1997-2%20Zakosek%20-%20Pregled%20rezultata%20izbora%20za%20domove%20Sabora%20Republike%20Hrvatske%20i%20za%20zupanijske%20skupstine.pdf](http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/CCE63CCC58190FEBC1257448003FCF37/$FILE/1997-2%20Zakosek%20-%20Pregled%20rezultata%20izbora%20za%20domove%20Sabora%20Republike%20Hrvatske%20i%20za%20zupanijske%20skupstine.pdf) (21.12.2009.)

²⁴ predsjednik Republike dr. Franjo Tuđman koji je po Ustavu trebao raspustiti Sabor hitno je hospitaliziran; Sabor je po sili Ustava raspušten istekom mandata

²⁵ Ž. SABOL: *Izbori pred vratima*, Izvješća Hrvatskoga sabora 256/99, str.2.

²⁶ Odluka o raspisivanju izbora za Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora, NN 125/99, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1999_11_125_1980.html (21.12.2009.)

2.4. Četvrti saziv Zastupničkog doma Hrvatskog državnog sabora

Izbori za četvrti saziv Sabora održani su 3. siječnja 2000., po novom Zakonu o izbornim jedinicama.²⁷

Izbori su održani po principu: a) razmjerni izbori u 10 izbornih jedinica (po 14 zastupnika), zakonska klauzula za dobivanje mandata bila je 5%, b) razmjerni izbori u izornoj jedinici za birače s prebivalištem izvan Republike Hrvatske (nefiksna kvota), c) izbori relativnom većinom u jednom krugu u jednomandatnim izbornim jedinicama za pripadnike nacionalnih manjina (5 zastupnika), pripadnici nacionalnih manjina mogli su birati hoće li glasovati u svojoj teritorijalnoj izornoj jedinici ili u posebnoj izornoj jedinici za svoju nacionalnu manjinu.²⁸

Četvrti saziv konstituiran je 2. veljače 2000. Za predsjednika Sabora izabran je Zlatko Tomčić (HSS)²⁹, a za potpredsjednike su izabrani Baltazar Jalšovec (LIBRA), dr. sc. Zdravko Tomac (SDP), Ivić Pašalić (HDZ), dr. sc. Vlatko Pavletić (HDZ) i mr. sc. Mato Arlović (SDP)³⁰. Ivić Pašalić kasnije je razriješen dužnosti³¹ te je na njegovo mjesto imenovan dr. sc. Ivica Kostović (HDZ)³².

Ovaj saziv bio je turbulentan po kriteriju stranačkog opredjeljenja zastupnika pa je zbog boljeg razumijevanja čitatelja tablica povećana za stupac "Broj zastupnika na početku mandata" tako da je u odnosu na stupac "Broj zastupnika na kraju mandata" moguće uočiti velike promjene u stranačkoj pripadnosti zastupnika. HDZ je bio rasadnik za stvaranje manjih stranaka čiji se politički vođe nisu slagali s novoizabranim stranačkim vodstvom nakon smrti tadašnjeg predsjednika dr. Franje Tuđmana; stvoren je Demokratski centar (DC), Hrvatski blok (HB) i Hrvatski istinski preporod (HIP). Hrvatski nezavisni demokrati (HND) su cijepanjem HDZ-a također dobili zastupnika u Saboru, no ta je stranka otprije postojala. Vodeća stranka centra HSLS također se prorijedio u saboru iz istih razloga, te su iz njega proizašle manje stranke: Liberalni demokrati (LIBRA) i Liberalna stranka (LS).

²⁷ Zakon o izbornim jedinicama, NN 116/99, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1999_11_116_1855.html (22.12.2009.)

²⁸ Državno izorno povjerenstvo, Izborna enciklopedija, Rezultati izbora za Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora 2000. godine [http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/E0BD2CFECC7C8272C1257455003ADD5C/\\$FILE/2000_zastupnicki%20dom.pdf](http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/E0BD2CFECC7C8272C1257455003ADD5C/$FILE/2000_zastupnicki%20dom.pdf)

²⁹ Odluka o izboru predsjednika Zastupničkog doma Hrvatskog državnog sabora, NN 15/00, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_02_15_198.html (22.12.2009.)

³⁰ Odluka o izboru potpredsjednika Zastupničkog doma Hrvatskog državnog sabora, NN 15/00, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_02_15_199.html (22.12.2009.), http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_02_15_200.html (22.12.2009.), http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_02_15_201.html (22.12.2009.), http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_02_15_202.html (22.12.2009.), http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_02_15_203.html (23.12.2009.)

³¹ Odluka o razrješenju potpredsjednika Zastupničkog doma Hrvatskog sabora, NN 99/00, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_10_99_1948.html (22.12.2009.)

³² Odluka o izboru potpredsjednika Zastupničkog doma Hrvatskog državnog sabora, NN 99/00, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_10_99_1949.html (23.12.2009.)

Tablica 4. Četvrti saziv Zastupničkog doma Hrvatskog državnog sabora 2000.-2003.

STRANKA (KRATICA) ³³	BROJ ZASTUPNIKA na početku mandata (manjine)	BROJ ZASTUPNIKA na kraju mandata (manjine)	PREDSJEDNIK/ CA STRANKE
Demokratski centar (DC)	-	3	Mate Granić
Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	46	33	Ivo Sanader
Hrvatska kršćansko-demokratska unija (HKDU)	1	1	Anto Kovačević
Hrvatska narodna stranka (HNS)	2	2	Vesna Pusić
Hrvatska seljačka stranka (HSS)	17 (1)	17 (1)	Zlatko Tomčić
Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLŠ)	24	14	Dražen Budiša
Hrvatska stranka prava (HSP)	4	4	Anto Đapić
Hrvatski blok (HB)	-	5	Ivić Pašalić
Hrvatski istinski preporod (HIP)	-	3	Miroslav Tuđman
Hrvatski narodni demokrati (HND)	-	1	Josip Manolić/ Zlatko Canjuga
Istarski demokratski sabor (IDS)	4	4	Ivan Jakovčić
Liberalna stranka (LS)	2	4 (2)	Vlado Gotovac/Ivo Banac
Liberalni demokrati (LIBRA)	-	10	Jozo Radoš
Primorsko-goranski savez (PGS)	2	2	Nikola Ivaniš
Slavonsko-baranjska hrvatska stranka (SBHS)	1	1	Damir Jurić
Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	44	44	Ivica Račan
Srpska narodna stranka (SNS)	1 (1)	1 (1)	Milan Đukić
Nezavisni	3 (3)	1 (1)	-
UKUPNO	151 (5)	151 (5)	-

Izvori: DIP, GONG, IDS-DDI, HIDRA

Prema izbornim rezultatima od ukupno 151 zastupničkog mjesta, 46 mjesta osvojio je HDZ, SDP je osvojio 44 mjesta. HSLŠ je osvojio 24 mjesta, najviše u 20 godina parlamentarizma u modernoj Hrvatskoj. HSS je osvojio više mjesta nego u prošlom sazivu, čak 17 (1 predstavnica manjine). HSP je osvojio je 4 mandata, a HNS samo 2, što je bio najbolji rezultat te stranke od 1990.

Regionalne stranke, IDS - 4, PGS – 2, SBHS – 1, su zajedno osvojile 7 mjesta u Saboru. Ukupno su zastupnici nacionalnih manjina u Saboru zauzeli 5 mjesta.³⁴

Nezavisnih zastupnika bilo je troje.

³³ Navedene su samo stranke čiji su članovi bili izabrani u 5. saziv Sabora

³⁴ Državno izborno povjerenstvo, <http://www.izbori.hr/2000Sabor/index.htm> (23.12.2009.)

Kraj mandata HDZ je dočekaao sa 33 zastupnika, 13 manje nego na početku, a HSLŠ sa samo 14, 11 manje nego na početku mandata. Za HSLŠ je to bio težak udarac od kojeg se nije oporavio ni do sadašnjeg, šestog saziva.

Nezavisan je bio jedan zastupnik.

Sabor je raspušten 17. listopada 2003.³⁵ Možemo reći da je višestranačje potpuno zavladao parlamentom jer je pri raspuštanju saziva 17.10.2003. čak 17 stranaka imalo svoje predstavnike u Saboru.

2.5. Peti saziv Hrvatskog sabora

Izbori za peti saziv Sabora održani su 23. studenog 2003.

Izbori su provedeni po principu: a) razmjerni izbori u 10 izbornih jedinica (po 14 zastupnika), zakonska klauzula za mandat bila je 5% glasova, a glasovi su u mandate raspoređeni po D'Hontovoj metodi, b) razmjerni izbori u izornoj jedinici za birače s prebivalištem izvan Republike Hrvatske (nefiksna kvota – maksimalno 14 zastupnika), c) neograničeno glasovanje (do 3 glasa) u tromandatnoj izornoj jedinici za pripadnike srpske nacionalne manjine odnosno izbori relativnom većinom u jednom krugu u jednomandatnim izbornim jedinicama za pripadnike ostalih nacionalnih manjina (5 zastupnika), pripadnici nacionalnih manjina mogli su birati hoće li glasovati u svojoj teritorijalnoj izornoj jedinici ili u posebnoj izornoj jedinici za svoju nacionalnu manjinu.^{36 37}

Peti saziv konstituiran je simbolično 22. prosinca 2003. na 13. obljetnicu izglasavanja prvog Ustava.

Za predsjednika Sabora izabran je Vladimir Šeks (HDZ) a za potpredsjednike su izabrani Luka Bebić (HDZ), dr.Darko Milinović (HDZ), Đurđa Adlešić (HSLŠ), mr. sc. Mato Arlović (SDP) i dr.sc.Vesna Pusić (HNS).

Tablica 5. Peti saziv Hrvatskog sabora 2003.-2007.

STRANKA (KRATICA) ³⁷	BROJ ZASTUPNIKA (manjine)	PREDSJEDNIK/CA STRANKE
Demokratski centar (DC)	1	Vesna Škare Ožbolt
Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	66	Ivo Sanader
Hrvatska narodna stranka (HNS)	10	Radimir Čačić
Hrvatska seljačka stranka (HSS)	10	Zlatko Tomčić/Josip Friščić
Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLŠ)	2	Dražen Budiša/Ivan Čehok/Đurđa Adlešić
Hrvatska stranka prava (HSP)	8	Anto Đapić
Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	3	Vladimir Jordan
Istarski demokratski sabor (IDS)	4	Ivan Jakovčić
Liberalna stranka (LS)	2	Ivo Banac/Zlatko Kramarić

³⁵ Odluka o raspuštanju Hrvatskog sabora, NN 164/03, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2003_10_164_2354.html (22.12.2009.)

³⁶ Državno izborno povjerenstvo, Izborna enciklopedija, Rezultati izbora za Hrvatski sabor 2003. godine [http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/A0357A6F0F63B6FCC1257455003AF016/\\$FILE/2003_Hrvatski%20sabor.pdf](http://www.izbori.hr/izbori/ipFiles.nsf/0/A0357A6F0F63B6FCC1257455003AF016/$FILE/2003_Hrvatski%20sabor.pdf)

³⁷ Navedene su samo stranke čiji su članovi bili izabrani u 5. saziv Sabora

STRANKA (KRATICA) ³⁷	BROJ ZASTUPNIKA (manjine)	PREDSJEDNIK/CA STRANKE
Liberalni demokrati (LIBRA)	3	Jozo Radoš
Primorsko goranski savez (PGS)	1	Nikola Ivaniš/Darijo Vasilić
Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	34	Ivica Račan/Zoran Milanović
Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	3 (3)	Vojislav Stanimirović
Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDAH)	1 (1)	Šemso Tanković
<i>Nezavisni</i>	4 (3)	-
UKUPNO	152 (8)	-

Izvor: DIP, Hrvatski sabor

Od ukupno 152 zastupnička mjesta, 66 mjesta osvojio je HDZ, SDP je osvojio 34 mjesta. HNS i HSP osvojili su 10 odnosno 8 mjesta, čime su ostvarile svoje najbolje rezultate otkad se natječu na parlamentarnim izborima nakon 1990. HSS je osvojio solidnih 10 mjesta a HSLS samo 2 mjesta kao posljedicu stranačkih previranja. I u ovom sazivu bilo je osipanja stranaka, prvenstveno na desnici, u HSP-u, čijih je nekoliko istaknutih članova prešlo u nezavisne zastupnike. Ovdje treba dodati da je 2005. osnovan Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB) koji je u Saboru bio zastupljen sa tri zastupnika, bivših članova HDZ-a te je tako pojačana struktura regionalnih stranaka u saboru.

Regionalne stranke IDS - 4, PGS - 1 su zajedno osvojile 5 mjesta u Saboru. Ukupno su zastupnici nacionalnih manjina u Saboru zauzeli 8 mjesta.

Nezavisnih zastupnika na kraju saziva bilo je 4.³⁸

Po prvi puta je u saboru zastupljena stranka ciljano orijentirana na jednu dobnu skupinu – umirovljenike, koje zastupa HSU sa tri zastupnika.

Saziv je sabor okončao sa 151 zastupnikom, jer je 29. travnja 2007. preminuo predsjednik SDP-a Ivica Račan, a stranka je odlučila "zamrznuti" njegovu saborsku fotelju i ne imenovati mu zamjenika.

Peti saziv Sabora raspušten je 12. listopada 2007.³⁹

2.6. Šesti saziv Hrvatskog sabora

Izbori za šesti saziv Hrvatskog sabora održani su 25. studenog 2007. Tip izbornog sustava identičan je onomu iz petog saziva.

Šesti saziv konstituiran je 11. siječnja 2008.⁴⁰ Za predsjednika Sabora izabran je Luka Bebić (HDZ), a za potpredsjednike su izabrani Vladimir Šeks (HDZ), Ivan Jarnjak (HDZ), Josip Frišić (HSS), Željka Antunović (SDP) i mr. sc. Neven Mimica (SDP).⁴¹ Ovaj saziv

³⁸ Rezultati izbora za Hrvatski sabor 2003. godine, Državno izborno povjerenstvo, <http://www.izbori.hr/izbori/ip.nsf/wpds/A51BF17BD1E3B7D5C125742000368C5D?open&1>

Hrvatski sabor, <http://www.sabor.hr/Default.aspx?sec=26> (28.12.2009.)

³⁹ Odluka o raspuštanju Hrvatskog sabora, NN 104/07, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_10_104_3029.html (23.12.2009.)

⁴⁰ Hrvatski sabor, www.sabor.hr (22.12.2009.)

⁴¹ Hrvatski sabor, <http://www.sabor.hr/Default.aspx?sec=1791> (28.12.2009.)

obilježio je dug period od izbora do konstituiranja (47 dana) zbog neizvjesnosti oko pitanja kome predsjednik Republike treba povjeriti mandat za sastavljanje vlade, tj. tko ima većinu u Saboru jer su i predstavnici desne i predstavnici lijeve opcije tvrdili da imaju većinu. Mandat je povjeren dr.sc. Ivi Sanaderu, predsjedniku HDZ-a koji je uz pomoć koalicijskog partnera DC-a, te HSLŠ-a, HSU-a, SDSS-a, HSS-a i nekih zastupnika manjina osigurao većinu koja je potvrdila novu vladu.

Tablica 6. prikazuje stranačku strukturu zastupnika u parlamentu.

Tablica 6. Šesti saziv Hrvatskog sabora, 2007.-

STRANKA (KRATICA) ⁴²	BROJ ZASTUPNIKA (manjine)	PREDSJEDNIK/CA STRANKE
Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	66	Ivo Sanader/Jadranka Kosor
Hrvatska narodna stranka (HNS)	7	Vesna Pusić/Radimir Čačić
Hrvatska seljačka stranka (HSS)	6	Josip Friščić
Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLŠ)	2	Darinko Kosor
Hrvatska stranka prava (HSP)	1	Anto Đapić/Danijel Srb
Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	1	Vladimir Jordan/Silvano Hrelja
Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	3	Branimir Glavaš
Istarski demokratski sabor (IDS)	3	Ivan Jakovčić
Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	56	Zoran Milanović
Srpska demokratska samostalna stranka (SDSS)	3 (3)	Vojislav Stanimirović
Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDAH)	1 (1)	Šemso Tanković
<i>Nezavisni</i>	<i>4 (4)</i>	-
UKUPNO	153 (8)	-

Izvori: Hrvatski sabor, DIP

Od ukupno 153 zastupnička mjesta, 66 mjesta osvojio je HDZ. SDP sa novim vodstvom (za predsjednika je izabran Zoran Milanović) je osvojio 56 mjesta, što je najbolji rezultat od 1990. Nasuprot SDP-u, koalicija HSLŠ-HSS osvojila je 8 mjesta (HSLŠ 2, HSS 6), čime su obje stranke ostvarile svoj najlošiji rezultat od 1990. HNS je osvojio 7 mjesta a HSP samo jedno, čime je čista parlamentarna desnica marginalizirana.

Regionalne stranke, IDS - 3, HDSSB - 3, su zajedno osvojile 6 mjesta u Saboru. Ukupno su zastupnici nacionalnih manjina u Saboru zauzeli 8 mjesta. Nezavisnih zastupnika u saboru je četvero.⁴³

Ovaj saziv je po stranačkoj strukturi zastupnika izrazito polariziran. Kao predvoditelj ljevice istaknuo se SDP, a desnice HDZ, i treba naglasiti kako u ovom sazivu nije bilo većih

⁴² Navedene su samo stranke čiji su članovi bili izabrani u 5. saziv Sabora

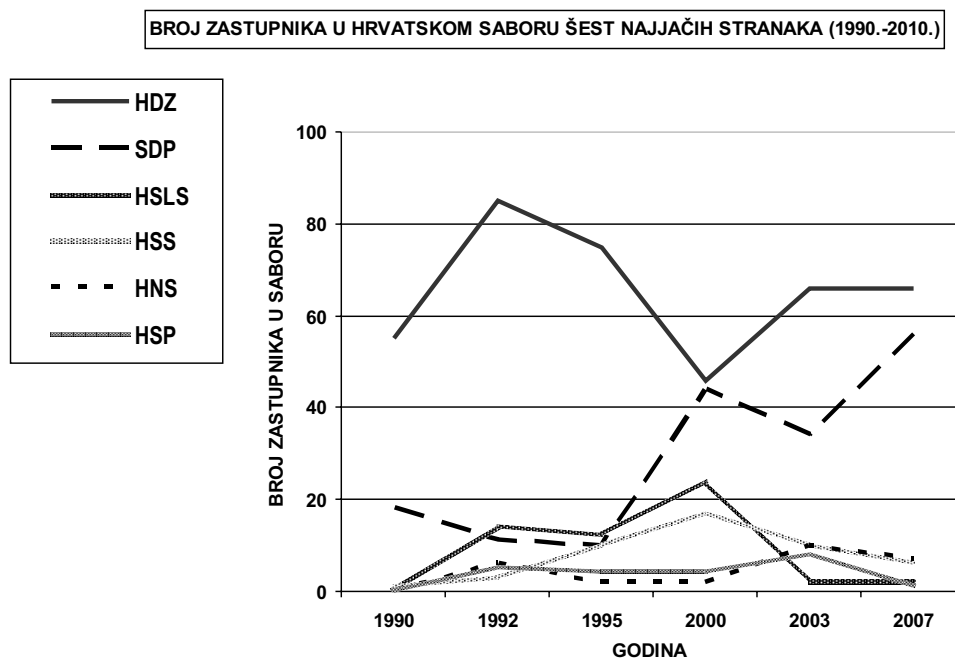
⁴³ Rezultati izbora za Hrvatski sabor 2007. godine, Državno izborno povjerenstvo, <http://www.izbori.hr/izbori/ip.nsf/wpds/A51BF17BD1E3B7D5C125742000368C5D?open&1> (30.12.2009.) Hrvatski sabor, <http://www.sabor.hr/Default.aspx?sec=1994> (30.12.2009.)

previranja u stranačkoj opredijeljenosti zastupnika, usprkos tome što je premijer po prvi puta od postojanja Republike Hrvatske podnio ostavku, te je na čelo vladajuće stranke, a time i Vlade došla Jadranka Kosor. Osim u HDZ-u, u ovom mandatu došlo je do smjene čelnika u gotovo svim strankama koje su na prošlim izborima polučile izrazito loš rezultat u odnosu na prethodne; novi predsjednik stranke koji bi trebao polučiti bolje rezultate na izborima 2011. izabran je u HSU-u (Silvano Hrelja), HNS-u (dr.sc.Vesna Pusić), HSP-u (Danijel Srb) i HSLŠ-u (Darinko Kosor).

3. Zaključak

Hrvatski sabor je i kroz modernu povijest imao kompliciran sastav u organizacijskom pogledu kroz prijašnja vijeća iz 1990. i kasnije dva doma. Kroz graf 1. moguće je vidjeti strukturno kretanje šest najjačih stranaka na državnoj razini od prvih izbora 1990. Važno je napomenuti da se kao broj mandata u prvom sazivu uzima broj mandata u Društveno-političkom vijeću, a kasnije u Zastupničkom domu (u vrijeme postojanja Županijskog doma)⁴⁴. Također, prikaz se odnosi na prve sazive izabrane na parlamentarnim izborima.

Graf 1. Broj zastupnika u Hrvatskom saboru šest najjačih stranaka (1990.-2010.)

Izvor: DIP

U prikazanom grafikonu 1. moguće je vidjeti šest stranaka koje djeluju na državnoj razini, i to gotovo od početka. HSLŠ je osnovan 20. svibnja 1989. kao prva parlamentarna stranka u Hrvatskoj, HDZ 17. lipnja 1989. HSS je obnovljen 20. studenog 1989., HSP 26. veljače 1990., a HNS 13. listopada 1990. godine.

⁴⁴ Isto i za tablicu 7

HDZ je bilježio konstantan pad do 2000. godine, dok je upravo u tom periodu liberalna opcija (HSLŠ) bilježila porast popularnosti što se očitovalo u broju zastupnika u Saboru, koji je 2000. dosegnuo vrhunac (bilo ih je 24). Nakon 2000. HDZ bilježi porast, a HSLŠ konstantan pad broja zastupnika u Saboru.

SDP je na prvim izborima ostvario dobar rezultat, no u drugom i trećem sazivu ima malo zastupnika u saboru, otkada kreće uspon koji traje i danas jer je SDP na posljednjim parlamentarnim izborima ostvario najveći broj mandata od osamostaljenja Republike Hrvatske (56).

HNS varira u broju zastupničkih mjesta, najbolji je rezultat ostvario 2003. Za razliku od svih ostalih stranaka vladajuće koalicije iz 2000. kojima se broj zastupnika u Saboru smanjio, HNS je 2003. dobio 10 zastupničkih mjesta.

HSP je tijekom prijašnjih saziva bilježio konstantu u broju zastupnika (4 ili 5 zastupnika po sazivu), no u aktualnom sazivu ima samo jednog zastupnika, što je najlošiji rezultat od kad se kao stranka natječe za mjesta u Saboru Republike Hrvatske.

U Tabeli 7. vidljivo je da je zastupljenost nacionalnih manjina prvotno varirala (1992. velik je broj zastupnika nacionalnih manjina jer su bili zastupljeni razmjerno broju stanovnika po popisu iz 1981.). U posljednja dva mandata taj se broj ustalio, a tri mjesta uvijek su rezervirana za pripadnike srpske nacionalne manjine.

Zastupljenost regionalnih stranaka varira, ne samo u broju nego i u sadržaju, odnosno strankama koje zastupaju regije, što dokazuje da postoji jaka politička aktivnost u pojedinim regijama, i da je kvalitetna aktivnost put do saborske klupe. Tako je konstanta u Saboru kada je o regionalnim strankama riječ - IDS, na putu da to postane je HDSSB (koji je zadržao u aktualnom sazivu broj zastupnika koji je imao pri osnivanju), dok su mjesto izgubile MDS, SBHS i PGS.

Tablica 7. Brojčani prikaz zastupljenosti regionalnih stranaka i nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru 1990.-2010.

Godina	1990.	1992.	1995.	2000.	2003.	2007.
Regionalne stranke	0	6	5	7	5	6
Nacionalne manjine	1	18	7	5	8	8

Izvor: DIP

U Tablici 7. vidljivo je da je zastupljenost nacionalnih manjina prvotno varirala (1992. velik je broj zastupnika nacionalnih manjina jer su bili zastupljeni razmjerno broju stanovnika po popisu iz 1981.). U posljednja dva mandata taj se broj ustalio, a tri mjesta uvijek su rezervirana za pripadnike srpske nacionalne manjine.

Zastupljenost regionalnih stranaka varira, ne samo u broju nego i u sadržaju, odnosno strankama koje zastupaju regije, što dokazuje da postoji jaka politička aktivnost u pojedinim regijama, i da je kvalitetna aktivnost put do saborske klupe. Tako je konstanta u Saboru kada je o regionalnim strankama riječ - IDS, na putu da to postane je HDSSB (koji je zadržao u aktualnom sazivu broj zastupnika koji je imao pri osnivanju), dok su mjesto izgubile MDS, SBHS i PGS.

Zaključno, možemo reći da je parlamentarizam u ovih dvadeset godina u Hrvatskoj zaživio u punom smislu, no, ipak, zadnji saziv pokazuje tendenciju ka polarizaciji, što ne bi bilo dobro u budućnosti jer su prakse europskih zemalja pokazale da su koalicijske vlade stabilnije. Ipak, u našem parlamentu u zadnjih nekoliko saziva niti jedna stranka nije ostvarila dvotrećinsku većinu, čime je ipak stvoren preduvjet za politički dijalog radi usuglašavanja oko pojedinih važnih pravnih i političkih pitanja.

Summary

The paper analyses the parliamentary structure of The Croatian Parliament through all the parliamentary sessions held between 1990 and 2010 and serves as a memento of its 20th anniversary. The charts of each assembly present the parliamentary parties and special attention has been paid to independent members of parliament, national minority members and members of regional parties. One of the most important particularities is the observation on the bipolarity of the parties in The Croatian Parliament since 1990, its decrease at the beginning of the new millenium (2000) and again an increase at the latest parliamentary elections (2007). By analysing party seats in The Parliament through six election periods (1990, 1992, 1995, 2000, 2003 and 2007), the author offers a clear overview of the parliamentary structure and presents a valuable contribution for readers more interested in statistics concerning The Croatian Parliament.

Key words: Croatian Parliament, parties, elections

